

IQM3302

การจัดการกระบวนการ

Process Management

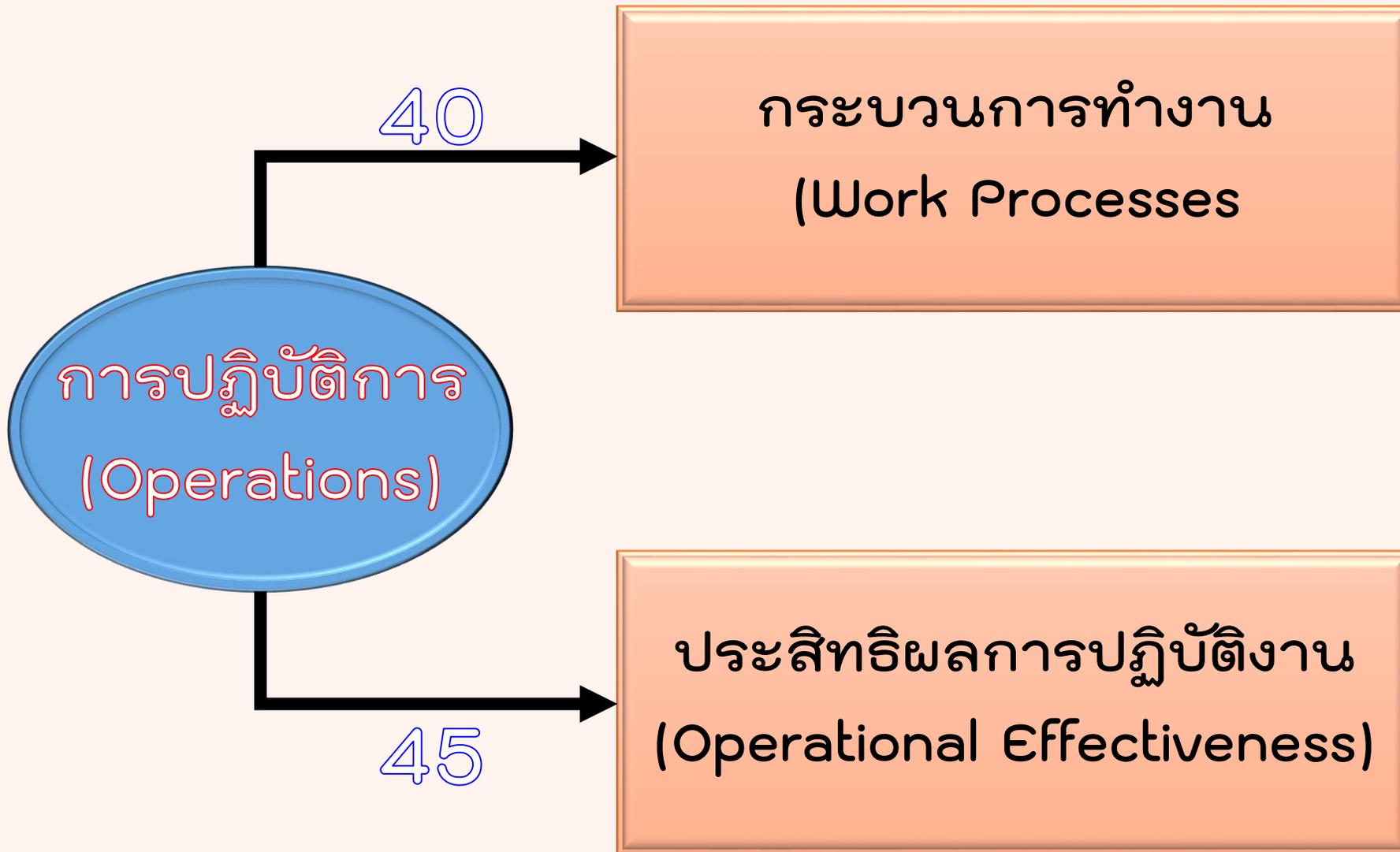
อาจารย์เย็นจิต คงปาน

การปฏิบัติการ (Operations)...

ถามว่าสถาบันมีวิธีการอย่างไร ในการออกแบบ จัดการ และปรับปรุง การจัดการศึกษา วิจัย และบริการฯ รวมทั้งกระบวนการทำงาน ตลอดจน ทำให้มั่นใจในประสิทธิผลของการปฏิบัติการ เพื่อส่งมอบคุณค่าแก่ผู้เรียน และลูกค้ากลุ่มอื่นและทำให้สถาบันประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง

หมวด 6 การปฏิบัติการ (Operations)... IOM

- ก. การออกแบบหลักสูตรและบริการฯ และกระบวนการ (Program, Service, and PROCESS Design)
- ข. การจัดการและการปรับปรุงกระบวนการ (PROCESS Management and Improvement)

- ก. ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติการ (Operational Efficiency and EFFECTIVENESS)
- ข. การจัดการเครือข่ายอุปทาน (Supply-Network Management)
- ค. ความปลอดภัย ความต่อเนื่องของธุรกิจ ความสามารถในการฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว และการบริหารความเสี่ยง (Safety, Business Continuity and RESILIENCE, and Risk Management)

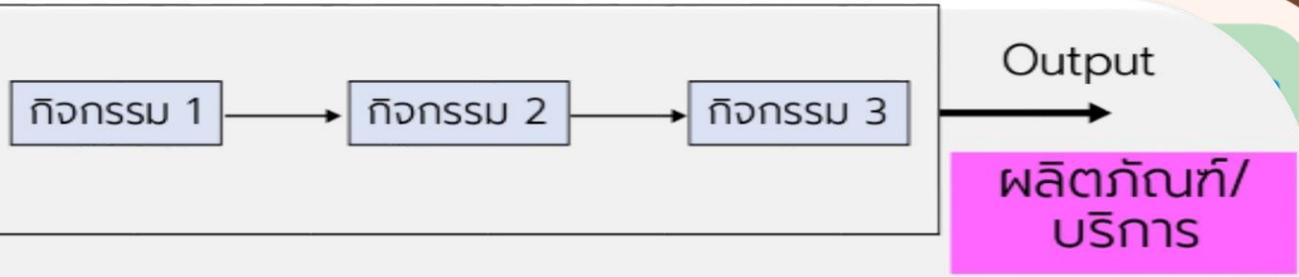
นิยามศัพท์...

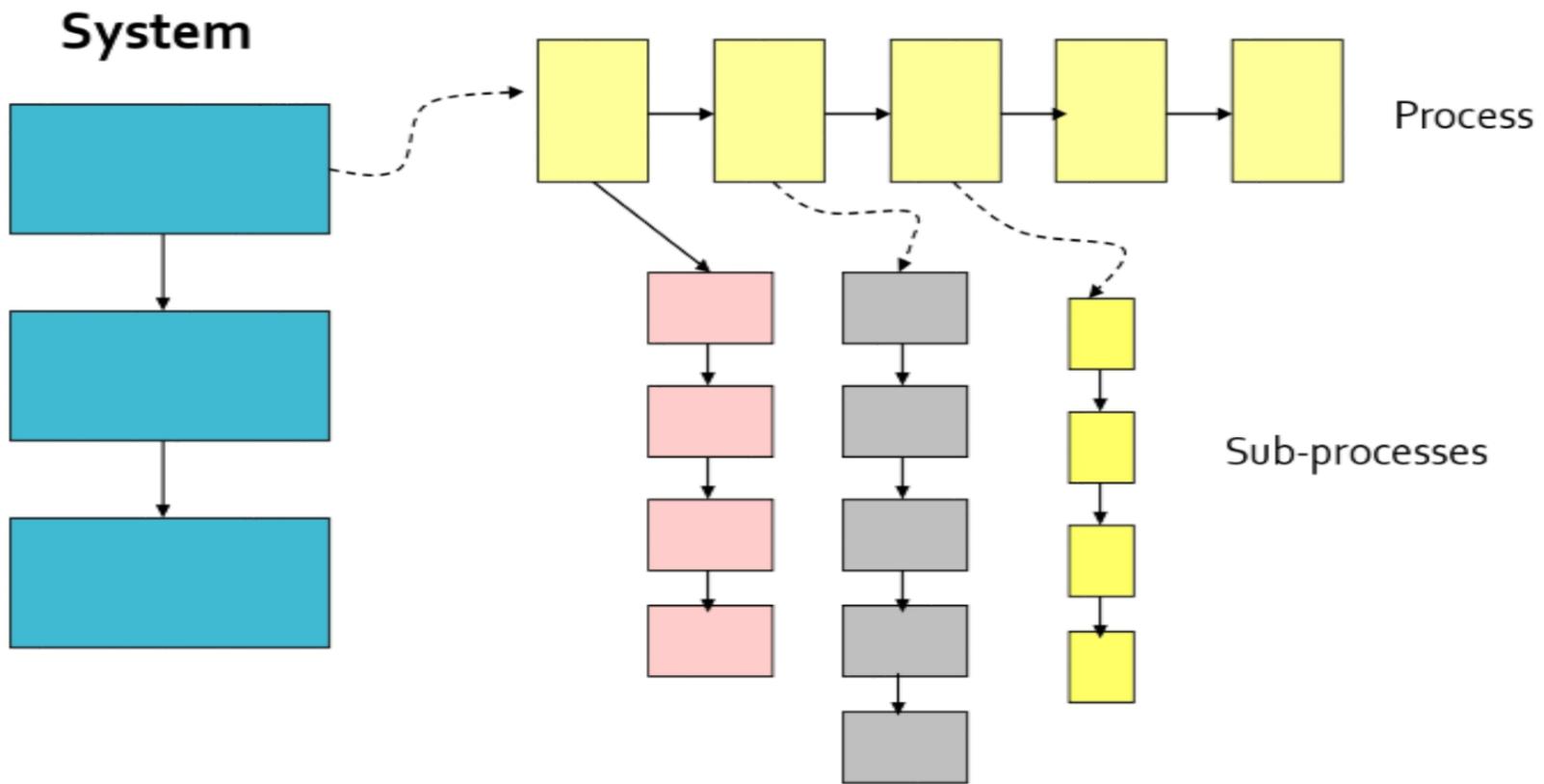
- **ผลิตภัณฑ์/บริการ:** สิ่งที่ส่งมอบให้กับลูกค้า (จับต้องได้/จับต้องไม่ได้)
- **ผลลัพธ์ (Results):** ผลผลิตและผลสัมฤทธิ์ (Output and Outcome) ที่ได้จากการดำเนินการ
- **กระบวนการ (Process):** กิจกรรมที่เชื่อมโยงกันโดยมุ่งหมายเพื่อสร้างหลักสูตรและจัดการศึกษารวมถึงบริการ สำหรับผู้รับบริการทั้งภายในและภายนอกสถาบัน
- **ระบบงาน (Work System):** ประกอบด้วยกระบวนการทำงานภายในกับแหล่งทรัพยากรภายนอกที่จำเป็นต่อการพัฒนา และผลิตหลักสูตรและบริการ เพื่อส่งมอบคุณค่า และทำให้ประสบความสำเร็จในตลาด

กระบวนการ

Input
คน เครื่องจักร
เครื่องมือ
เทคนิค และวัสดุ

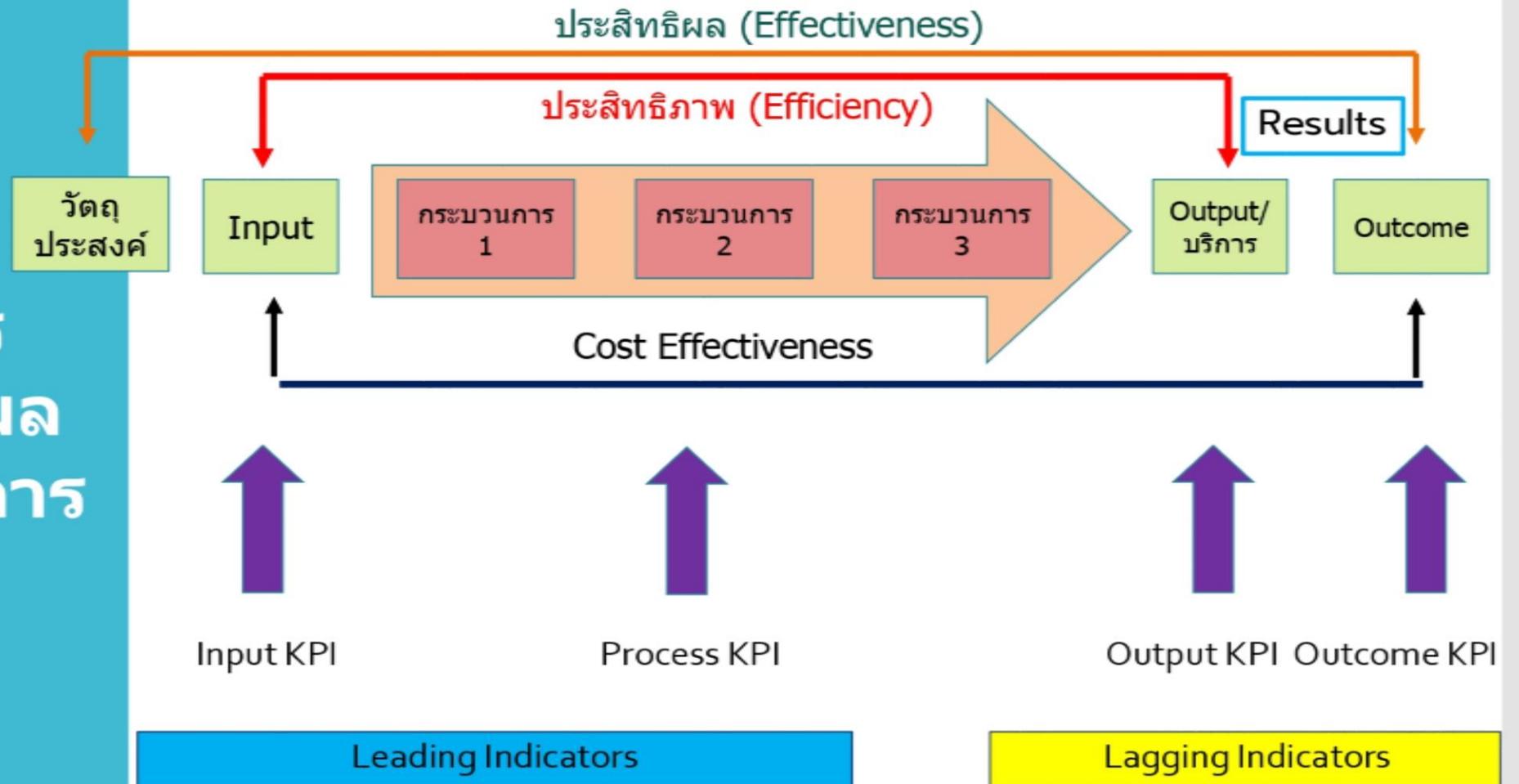

- **Value-Added:** สร้างคุณค่าให้กับผู้รับบริการและลูกค้า
- **Customer:** ลูกค้าหรือผู้รับบริการ คือผู้รับ/ใช้ผลผลิตหรือผลลัพธ์ของกระบวนการ
- **Definability:** สามารถระบุขอบข่ายได้ มีความชัดเจน ทั้งขั้นตอนการดำเนินงาน ปัจจัยนำเข้า ผลผลิตที่ต้องการ และวัสดุได้
- **Order:** มีระบบระเบียบ ประกอบด้วยกิจกรรมและขั้นตอนที่ทำซ้ำได้ มีผู้รับผิดชอบ หรือกรอบเวลา สถานที่ ในการปฏิบัติ
- **Embeddedness:** เป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างองค์กร กระบวนการไม่สามารถเกิดขึ้นเองได้โดยปราศจากโครงสร้างองค์กรรองรับ
- **Cross-Functionality:** กระบวนการมักมีลักษณะข้ามหน่วยงาน จึงต้องอาศัยการสื่อสารและการประสานงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ระบบงาน -> กระบวนการ -> กระบวนการย่อย -> กิจกรรม -> ขั้นตอน

กระบวนการ และการวัดผล การดำเนินการ

6.1 Work Processes

ก. การออกแบบหลักสูตร บริการ และกระบวนการ

(1) จัดทำข้อกำหนดที่สำคัญของหลักสูตรและบริการ

(2) แนวคิดการออกแบบหลักสูตรและบริการ และเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดที่สำคัญ

(3) จัดทำข้อกำหนดที่สำคัญของกระบวนการทำงานและกระบวนการสนับสนุน

(4) แนวคิดการออกแบบกระบวนการทำงานและกระบวนการสนับสนุนที่สำคัญ เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดที่สำคัญ

- เพื่อสร้างคุณค่าให้แก่ผู้เรียน ลูกค้ำกลุ่มอื่น
- เพื่อให้สถาบันบรรลุผลสำเร็จและยั่งยืน

ข. การจัดการและการปรับปรุงกระบวนการ

(1) การปฏิบัติงานประจำวันของกระบวนการทำงานที่สำคัญ และกระบวนการสนับสนุนที่สำคัญ เป็นไปตามข้อกำหนดที่สำคัญ

- ตัววัดหรือตัวชี้วัดของผลการดำเนินการรวมทั้งตัววัดภายใน กระบวนการที่สำคัญ ที่ใช้เพื่อควบคุมและปรับปรุงกระบวนการทำงานที่สำคัญและกระบวนการสนับสนุนที่สำคัญ ตัววัดเหล่านี้ ต้องสัมพันธ์กับคุณภาพของผลสัมฤทธิ์ (outcomes) และผลการดำเนินการของการจัดการศึกษา วิจัย และบริการฯ

(2) การปรับปรุงกระบวนการทำงานที่สำคัญ และกระบวนการสนับสนุนที่สำคัญ เพื่อเพิ่มการเรียนรู้ของผู้เรียน และปรับปรุงผลการดำเนินการของการจัดการศึกษา วิจัย และบริการฯ รวมทั้งของกระบวนการ

ก. การออกแบบการจัดการศึกษา วิจัย และบริการฯ และกระบวนการ (Program, Service, and PROCESS Design)

(3) ข้อกำหนดของกระบวนการ (Process Requirements)

สถาบันมีวิธีการอย่างไรในการกำหนดข้อกำหนดที่สำคัญ ของกระบวนการทำงาน และกระบวนการสนับสนุน

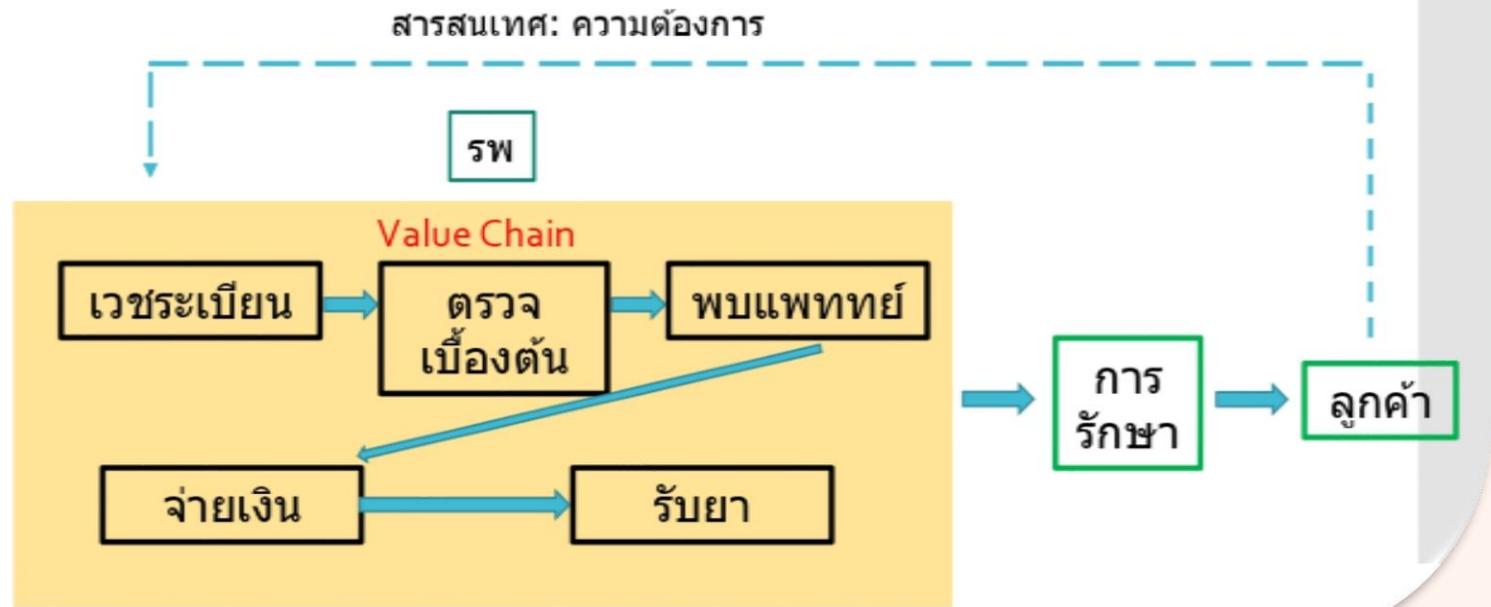
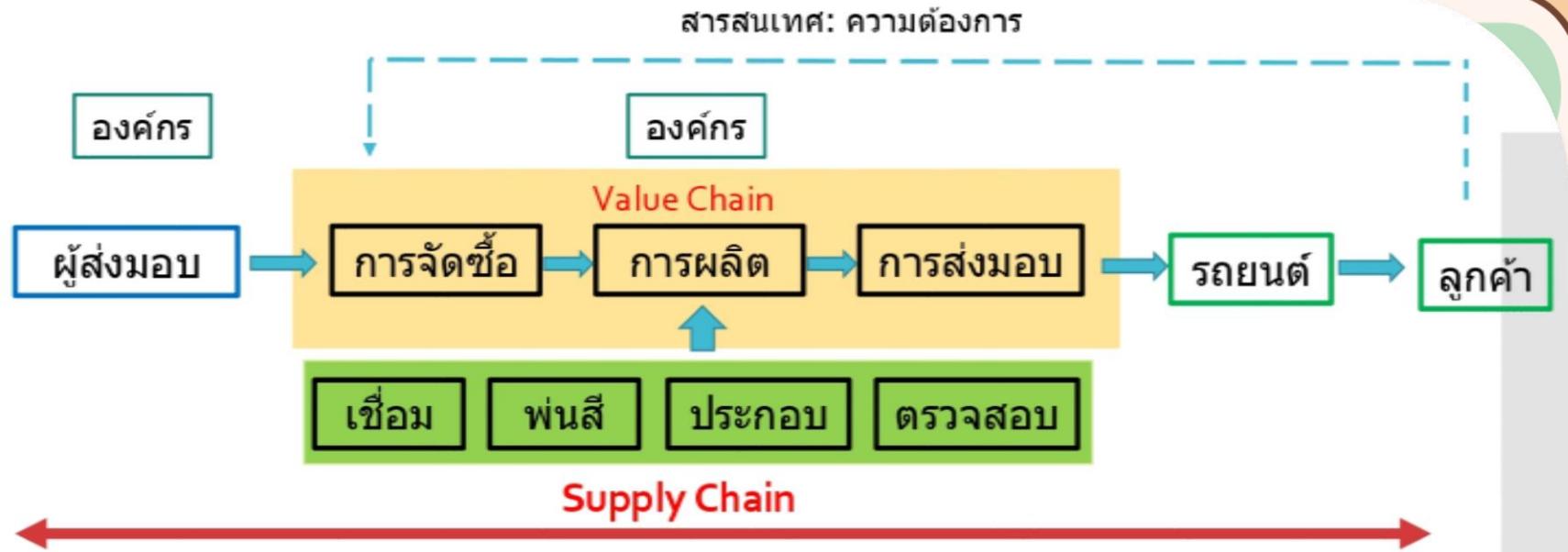
กระบวนการทำงานที่สำคัญและกระบวนการสนับสนุนที่สำคัญของสถาบันมีอะไรบ้าง ข้อกำหนดที่สำคัญของกระบวนการเหล่านี้คืออะไร

(4) การออกแบบกระบวนการ (Process Design)

สถาบันมีวิธีการอย่างไรในการออกแบบกระบวนการทำงานที่สำคัญและกระบวนการสนับสนุนที่สำคัญ เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดที่สำคัญ

สถาบันได้นำเทคโนโลยีใหม่ ความรู้ขององค์กร การคำนึงถึงความเสี่ยง (รวมถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม) และความคล่องตัวที่อาจจำเป็นต้องมี มาพิจารณาในการออกแบบกระบวนการเหล่านี้อย่างไร

การผลิตรถยนต์ Vs. การรักษา พยาบาล

กระบวนการผลิต

จับต้องได้: Tangible

จัดซื้อ

ผลิต

ส่งมอบ

รถยนต์

กระบวนการ (Process)

- ข้อกำหนดที่สำคัญของกระบวนการ (Process Requirements) (6.1ก(3))
- ตัววัดกระบวนการ (6.1ข(1), (7.1ข(1))

ที่มาและวิธีการจัดทำข้อกำหนดที่สำคัญของกระบวนการ (6.1ก(3))

ข้อกำหนด: ใช้ในการออกแบบกระบวนการ (6.1ก(4))

ผลิตภัณฑ์ (Product)

- ข้อกำหนดที่สำคัญของผลิตภัณฑ์ (Product Requirements) (6.1ก(1))
- ตัววัดผลลัพธ์ (7.1ก)

ที่มาและวิธีการจัดทำข้อกำหนดที่สำคัญของผลิตภัณฑ์ (6.1ก(1))

ข้อกำหนด: ใช้ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ (6.1ก(2))

กระบวนการรักษา

เวชระเบียน

ตรวจ
เบื้องต้น

พบแพทย์

จ่ายเงิน

รับยา

จับต้องไม่ได้: Intangible

การรักษา

กระบวนการ (Process)

- ข้อกำหนดที่สำคัญของกระบวนการ (Process Requirements) (6.1ก(3))
- ตัววัดกระบวนการ (6.1ข(1), (7.1ข(1))

ที่มาและวิธีการจัดทำข้อกำหนดที่สำคัญของกระบวนการ (6.1ก(3))

ข้อกำหนด: ใช้ในการออกแบบกระบวนการ (6.1ก(4))

บริการ (Service)

- ข้อกำหนดที่สำคัญของบริการ (Product Requirements) (6.1ก(1))
- ตัววัดผลลัพธ์ (7.1ก)

ที่มาและวิธีการจัดทำข้อกำหนดที่สำคัญของบริการ (6.1ก(1))

ข้อกำหนด: ใช้ในการออกแบบบริการ (6.1ก(2))

ที่มาของข้อกำหนด ที่สำคัญ

- ทิศทาง (วิสัยทัศน์ นโยบาย) ของหน่วยงาน
- ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งในปัจจุบันและอนาคต
- **ปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อกระบวนการ เช่น กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ**
- การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี แนวโน้มของพฤติกรรมผู้บริโภค ตลาดและทางสังคม
- **ขีดความสามารถของหน่วยงานเอง ความพร้อมของทรัพยากรและงบประมาณ**
- ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

การจัดทำข้อกำหนดที่สำคัญ: การผลิตบัณฑิต

ที่มาข้อกำหนดที่สำคัญ	ข้อกำหนด	ตัววัด/เป้าหมาย
- กฎหมาย ระเบียบ มาตรฐาน - พรบ. การศึกษาแห่งชาติ 2545 - ข้อบังคับสภาวิศวกร 2554 2561 - ISO 17025	ดำเนินการถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ มาตรฐาน	ร้อยละของการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ มาตรฐาน
- ความต้องการของผู้เรียนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย - นักศึกษา - ผู้ใช้บัณฑิต - ผู้ประกอบการ	- จบตามระยะเวลาที่กำหนด - ได้งานทำ - บัณฑิตมีความรู้ความสามารถ - การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ	- อัตราสัมฤทธิ์ผล - อัตราการได้งานทำ - ความพึงพอใจผู้ใช้บัณฑิต - ความพึงพอใจต่อคุณภาพการสอน
- ความต้องการองค์กร - การดำเนินการมีประสิทธิภาพ - สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ	- ต้นทุนการดำเนินการเหมาะสม - มีหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของประเทศ	- ต้นทุนการดำเนินการ - ร้อยละของหลักสูตรที่ตรงความต้องการของภาครัฐ

การจัดทำข้อกำหนดที่สำคัญ: งานพัสดุ

ระเบียบ/มาตรฐาน/ข้อมูลความต้องการ	ข้อกำหนด	ตัววัด/เป้าหมาย
- กฎหมาย ระเบียบ มาตรฐาน - ระเบียบพัสดุปี 2560 - XXXXX	ดำเนินการถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ มาตรฐาน	ร้อยละของการจัดซื้อ/จัดจ้างที่ต้องได้รับการแก้ไข
- ความต้องการของผู้รับบริการ - สินค้าที่มีคุณภาพ เป็นไปตาม Spec - ได้รับสินค้านัดเร็ว - กระบวนการจัดซื้อ/จัดจ้างมีความสะดวก (ทั้งผู้ส่งมอบและผู้รับบริการ)	- สินค้ามีคุณภาพ - ส่งสินค้าตรงเวลา - ความสะดวกรวดเร็วในการจัดซื้อ/จัดจ้าง	- คุณภาพการใช้งานของสินค้า - ร้อยละของสินค้าที่ส่งมอบตรงเวลา - ความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดซื้อ/จัดจ้าง
- ความต้องการขององค์กร - ต้นทุนการดำเนินการเหมาะสม - ตรวจสอบได้ - กระบวนการมีความรวดเร็ว	- ต้นทุนการดำเนินการ - ความโปร่งใสในการดำเนินการ - ระยะเวลาในการดำเนินการ	- ต้นทุนการจัดซื้อ/จัดจ้างต่อครั้ง - ข้อร้องเรียน - ระยะเวลาในการดำเนินการ

การออกแบบ และจัดการ กระบวนการ (1)

ระบบบริการและคุณค่าที่หน่วยงานส่งมอบ

รวบรวมข้อมูล

- ทิศทางของหน่วยงาน: วิสัยทัศน์ พันธกิจ นโยบาย ยุทธศาสตร์
- ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- ปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจมีผลกระทบ เช่น กฎหมาย ระเบียบ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี
- ขีดความสามารถ ทรัพยากรของหน่วยงาน และความพร้อมของหน่วยงาน

จัดทำข้อกำหนดที่สำคัญ และตัววัด

การออกแบบ และจัดการ กระบวนการ (2)

การวิเคราะห์และออกแบบกระบวนการให้เป็นไปตามข้อกำหนดที่สำคัญ

- รวบรวมข้อมูลกระบวนการทำงานในลักษณะ End to End Process ของการทำงานปัจจุบัน
- วิเคราะห์กระบวนการเพื่อระบโอกาสในการปรับปรุง รวมถึงการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการปฏิบัติงานผ่านเครื่องมือต่างๆ เช่น SIPOC, Value Chain Analysis
- กำหนดกระบวนการทำงานใหม่หลังจากการวิเคราะห์กระบวนการเดิมพร้อมตัววัดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของกระบวนการ

กำหนดผู้ส่งมอบ/คู่ความร่วมมือและบทบาทในการทำงานร่วมกัน

การออกแบบ และจัดการ กระบวนการ (3)

การดำเนินการและควบคุมตามกระบวนการที่ ออกแบบ

- การกำหนดตัววัดของการปฏิบัติงาน
- จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานและกำหนดมาตรฐานการให้บริการกับกลุ่มลูกค้าแต่ละกลุ่ม
- ปฏิบัติงานตามตามที่ได้ออกแบบไว้
- การติดตามประเมินผลการทำงานเพื่อให้มั่นใจว่า
การดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์

การออกแบบ และจัดการ กระบวนการ (4)

การปรับปรุงกระบวนการ เพื่อให้การ
ดำเนินการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
สูงขึ้น

- กำหนดหัวข้อในการปรับปรุงงาน: ปัญหาในการดำเนินการหรือความต้องการในการพัฒนา
- กำหนดเป้าหมายการปรับปรุงงานที่ต้องการเพื่อเปรียบเทียบผลก่อนและหลังการดำเนินการ

จัดทำมาตรฐานการปฏิบัติงานใหม่

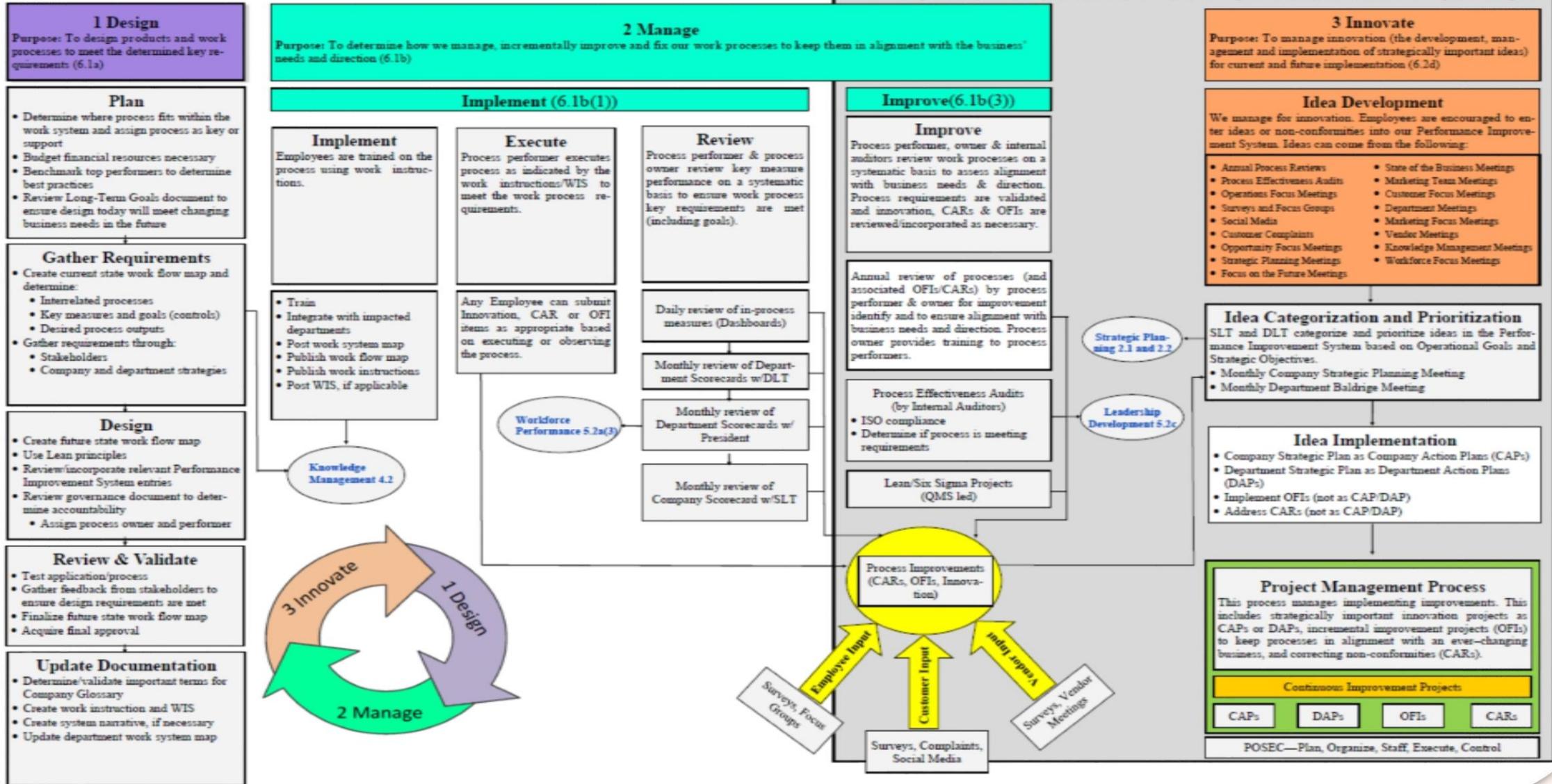
การออกแบบ กระบวนการ

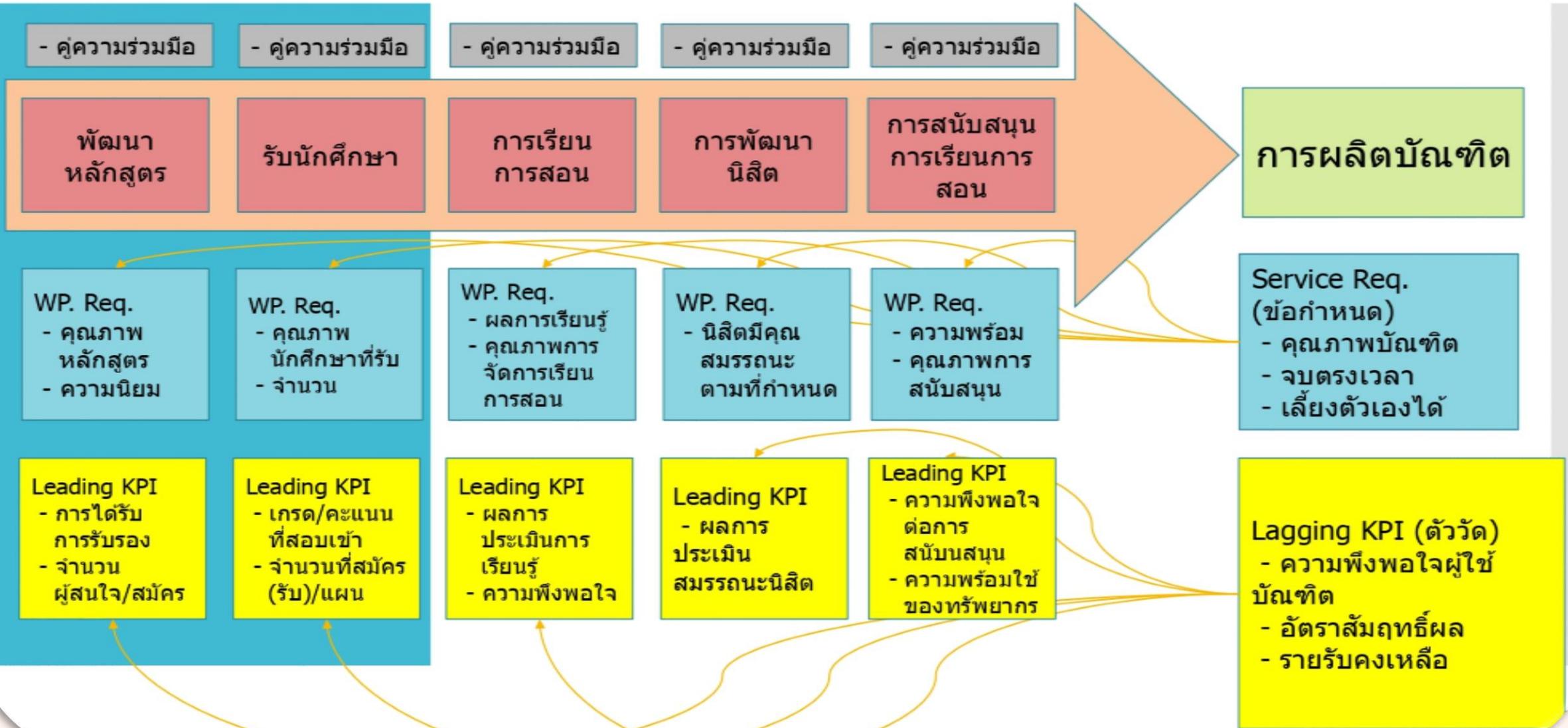
Operations Focus — Work Process Management Process

Performance Improvement System

Purpose: To systematically and effectively identify and manage Innovation, CARs and OFIs throughout the organiza-

การออกแบบกระบวนการ

ระบบการบริหารการจัดการศึกษา

การดำเนินการจัดการศึกษา

ระบบบริหารคุณภาพ

บริษัท

มาตรฐานหลักสูตรการศึกษา
ระดับอุดมศึกษา

มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา
มาตรฐานคุณวุฒิในสาขาวิชา (กำกับ)

มาตรฐานการจัดการศึกษา
ระดับอุดมศึกษา

มาตรฐานอื่น ตามที่ กอ.
ปส-ภาคกำหนด

การออกแบบกระบวนการ

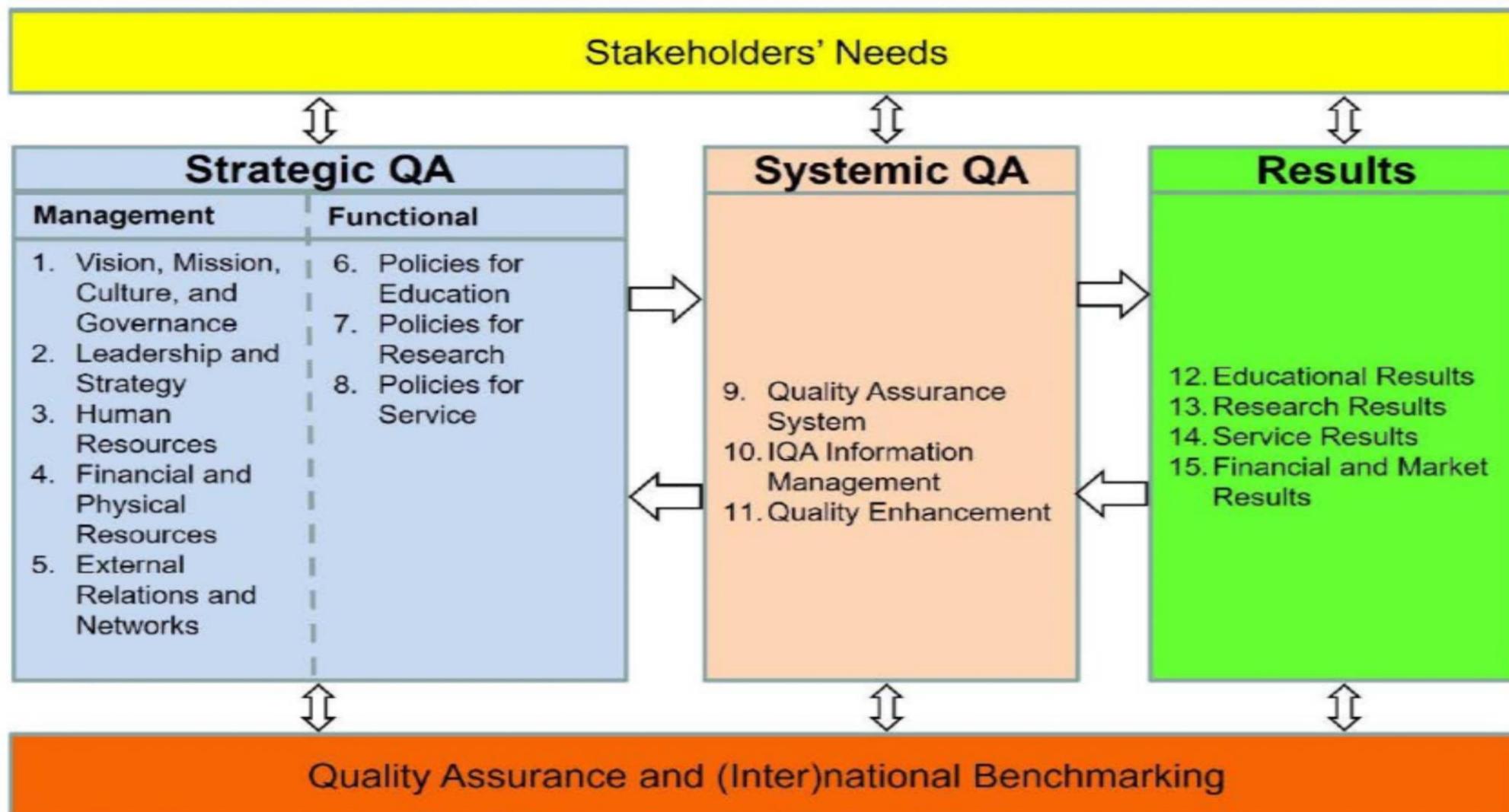

Figure 2.1 – AUN-QA Model for Institutional Level Assessment (v3.0)

กระบวนการ รับนักศึกษา

ตัววัด

1 คุณภาพนักศึกษาที่
รับเข้า

2 จำนวนที่รับ

วางแผนการรับนักศึกษา

- วิเคราะห์ระบบการรับแบบ TCAS และประสิทธิผลการรับนักศึกษาที่ผ่านมา
- สำรวจและวิเคราะห์นักศึกษาในปัจจุบันของแต่ละหลักสูตร
  - ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียน
  - การกระจายตัวของนักศึกษาเช่น ภูมิภาค รายได้ เพศ โรงเรียน
- กำหนด Position ของหลักสูตรและกลุ่มนักเรียนเป้าหมาย
- กำหนดคุณสมบัติ เกณฑ์การรับ

กำหนดกลยุทธ์และแผนงาน การประชาสัมพันธ์ ที่สอดคล้องกับ กลุ่มนักเรียนเป้าหมาย และดำเนินการประชาสัมพันธ์

- การรับสมัคร
  - กำหนดช่องทางการรับสมัคร
  - ดำเนินการรับสมัคร
  - การสอบคัดเลือก
  - ประกาศผล

ประเมินประสิทธิผล กระบวนการรับสมัคร เช่น ช่องทางการรับสมัคร การประชาสัมพันธ์ นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

- ปรับปรุงกระบวนการรับนักศึกษา

การจัดการศึกษา

พันธกิจ/บริการ	ข้อกำหนดบริการ (1)	กระบวนการหลัก	ข้อกำหนดกระบวนการ (2)	ตัววัดกระบวนการ (2)	ตัววัดผลลัพธ์ (1)
การจัดการศึกษา		พัฒนาหลักสูตร การรับนิสิต การเรียนการสอน การพัฒนาบัณฑิต การสนับสนุนนิสิต			

บริษัทมากกว่า 40 แห่ง ที่ทำความร่วมมือกับหลักสูตร

ตัวอย่างบริษัทที่มีความร่วมมือ :

การออกแบบกระบวนการวิจัย

การบริหารงานบุคคล

พันธกิจ/บริการ	ข้อกำหนดบริการ (1)	กระบวนการหลัก	ข้อกำหนดกระบวนการ (2)	ตัววัดกระบวนการ (2)	ตัววัดผลลัพธ์ (1)
บริหารงานบุคคล		การบริการขีด ความสามารถและ อัตรากำลัง การรับบุคลากรใหม่ การประเมินผลการ ปฏิบัติงาน การพัฒนาบุคลากร การจัดการ ความก้าวหน้าใน อาชีพ การจัดการความ ผูกพัน			• Capacity • Capability • Culture

การบริหารงานบุคคล

พันธกิจ/บริการ	กระบวนการหลัก	ข้อกำหนดกระบวนการ (2)	ตัววัดกระบวนการ (2)
บริหารงานบุคคล	การบริการขีดความสามารถ และอัตรากำลัง		
	การรับบุคลากรใหม่		
	การประเมินผลการปฏิบัติงาน		
	การพัฒนาบุคลากร		
	การจัดการความก้าวหน้าใน อาชีพ		
	การจัดการความผูกพัน		

ระบบ HR IT

Work System

